

HØRINGSSVAR TIL FURESØ KOMMUNES BUDGET 2023 – 2026

Ældre Sagens Koordinationsudvalg i Furesø Kommune har følgende bemærkninger til høringsmaterialet:

Ældreområdet

Det vil være en umulig opgave at kommentere alle besparelsesforslag, så fra Ældre Sagen vil vi i vores høringssvar fokusere på konsekvenserne af to tendenser: de forslag, der direkte rammer den allersvageste og mest sårbare gruppe af ældre, og de forslag hvor en mindre besparelse nu ligefrem forprogrammerer budgetoverskridelser - på et senere tidspunkt eller på andre områder. Flere af forslagene falder ind under begge fokusområder.

ÆSU 8 - Køb af dagpladser på Solgaven reduceres

Ældre Sagen ser med stor bekymring på de konsekvenser, dette besparelsesforslag har for nogle af vores allerhårdest ramte ældre medborgere, de blinde eller endog døvblinde.

Solgaven, der drives af Region Hovedstaden, er et daghjem for blinde. Det har særlige kompetencer ift. målgruppen, som det kommunale tilbud ikke kan matche. De blinde er oftest velfungerende kognitivt og passer derfor ikke ind i eller kan få noget ud af en dagplads på Lillevang. Derfor er det vigtigt, at der eksisterer en mulighed for at visitere dem til Solgaven.

For 2022 er der budgetteret med køb af 11 dagpladser; dette sættes ned til 9 pladser fra 2024.

Ældre Sagen finder begrundelsen for besparelsen meget usikker. Der påpeges en ”faldende tendens” fra køb af 12 helårspladser i 2020 til 11,7 i 2021 og 9,3 op til nu i 2022. I de foregående år har Solgaven sandsynligvis – ligesom andre dagtilbud – været lukket i perioder på grund af corona, og antallet af købte helårspladser i de to tidligere år og et halvt år i år kan og bør derfor ikke bruges som fremskrivningsgrundlag, når det har så store konsekvenser for de berørte.

ÆSU 6 – Normering af pladser i Dagtilbuddet Lillevang

Ældre Sagen finder det meget vigtigt, at der findes muligheder for, at de allersvageste ældre, der er demente eller alvorligt kronisk syge m.v., også kan komme ud blandt andre. Enten med det formål at blive stimuleret eller, for de kognitivt friske, at få lejlighed til at møde andre. Det vil også kunne give eventuelle pårørende i hjemmet et pusterum.

Det er umuligt for nogen, der ikke selv har prøvet det, at sætte sig ind i, hvor opslidende det er 24/7 året rundt at skulle tage sig af fx en ægtefælle, der ikke kan klare sig selv.

Dagtilbuddet Lillevang er pt normeret til 48 daggæster, og politikernes besparelsesfalkelblik er faldet på, at der kun er et gennemsnitligt, dagligt fremmøde på ca. 85%, svarende til 41 daggæster. Så normeringen foreslås i budgettet nedjusteret til dette antal.

Men det er uhensigtsmæssigt at basere en nednormering på et tilfældigt fravær i en gruppe. Det er for det første ikke de samme personer, der er fraværende dag for dag. Og for det andet kan det specielt i en gruppe af svage ikke-raske ældre ikke undgås, at der er fravær pga opblussen af sygdom, lægebesøg, undersøgelser, behandling osv.

I det følgende års nednormerede antal vil der rent statistisk også være et givet fravær af forskellige årsager, og så kan man blive ved og ved med at budgettere med et mindre og mindre antal daggæster. Men det afspejler ikke virkeligheden – det reelle behov. Kun behovet bør danne grundlag for budgettet.

Skulle der nogle dage være ”tomme” pladser kunne man give adgang i variabelt omfang for de kognitivt friske beboere på Lillevang i stedet for som foreslået i budgettet at lukke helt for deres deltagelse blandt daggæsterne. Nu var man endelig begyndt at gøre noget for at aktivere denne lille, forsømte gruppe blandt de øvrige demente beboere.

Ældre Sagen må kraftigt opfordre til, at der ikke bliver skåret i dagpladserne, hverken på Solgaven eller Lillevang. De er nødvendige for at give de ældre deltagere, der helbredsmæssigt ikke har mulighed for at deltage i de aktiviteter, der foregår i Furesø, et aktivt input i deres ensformige hverdag og ikke mindst for at give eventuelle pårørende, der tager sig af dem hver dag et livsvigtigt pusterum og mulighed for selv at foretage sig noget. Ellers står kommunen en dag med to ældre med behov for en omsorgsindsats i stedet for en.

ÆSU 14 – Tilpasning af kapacitet af plejeboliger

I Furesø kommune foreligger der en politisk beslutning om at have en samlet kapacitet på 260 plejehjemsboliger til disposition – inkl. pladser der købes i andre kommuner.

På basis af en plejeboligprognose fra 2018, der påviste, at kommunens behov ville stige med ca. 50 pladser i 2022-2023 og yderligere ca. 50 pladser i 2028, vedtog byrådet i 2020 at udvide plejehjemmet Lillevang med 55 nye boliger.

I det foreliggende budgetforslag henholder politikerne sig til den *nyeste* plejeboligprognose fra 2021, der forudsiger, at behovet for nye pladser er forskudt, således at der først i 2025 er behov for ca. 50 pladser mere og først i 2031 for yderligere ca. 50 pladser.

Tre ting taler imod denne forudsigtelse:

- for det første er prognosen fra marts 2021, dvs. fra et tidspunkt midt i corona pandemien, hvor ventelisterne ekstraordinært kunne være kortere i perioder pga flere dødsfald
- for det andet viser forvaltningens senest tilgængelige oversigt fra juli 2022, at der er 44 borgere på venteliste, heraf 13 på den generelle. Gennemsnittet i 2022 har været 38 på venteliste, og tendensen er stigende.
- for det tredje forudses det nuværende antal borgere på 80+ år at stige med ca. 42,6% frem til 2030, dvs. på ca. 8 år. Langt de fleste plejehjemsbeboere er i gruppen 80+, så hvis den politisk vedtagne plejeboligkapacitet forholdsmæssigt skal holdes, vil antallet af plejeboliger i 2030 skulle være ca 360-370. Forudsat en jævn fordeling af det yderligere behov for plejeboliger, svarer det til ca. 12-13 pladser om året.

Summa summarum vil der med behovet for disse yderligere 12-13 årlige pladser og de små 40 på den nuværende venteliste allerede i 2022-2023 være behov for de omhandlede 50 pladser – og for yderligere 50 i ca. 2028.

Det forholder sig ikke sådan, at kommunen sparer en masse penge ved at have færre plejeboliger, end der er behov for og meget lange ventelister. Af den nævnte oversigt fra juli 2022 fremgår det, at for flere af borgerne på ventelisten overstiger omkostningen til hjemmepleje for den enkelte 50.000 kr. pr. måned.

Ældre Sagen må på det kraftigste anbefale, at prognoserne gennemgås en ekstra gang, og at man politisk vedtager at demografiregulere plejeboligkapaciteten, så den både antals- og tidsmæssigt stiger i samklang med stigningen i antallet af de ældste og mest sårbare borgerne i Furesø. Og endvidere, at man ved disponering af antal plejehjemsboliger også inddrager som et tungtvejende hensyn, at borgere, der af helbredsgrunde ikke mere kan være i hjemmet, har mulighed for at få den omsorg de har behov for, for at kunne leve en værdig sidste tid.

ÆSU 16 – Besparelse på Genoptræning Furesø

Ældre Sagen ser med stor bekymring og undren på dette besparelsesforslag, som vi på det kraftigste må protestere imod bliver gennemført.

For at spare 1,1% på genoptræningsområdets budget gambler politikerne med borgernes sundhed og mulighed for at forblive selvhjulpne. Det indrømmes ovenikøbet direkte i forslaget, at disse ændringer kan medføre øgede udgifter på andre områder og i længere tid.

Der skal spares på det udgående Team Hjemmetrænings effektive 1-1 genoptræning i hjemmet, som modtagerne er yderst tilfredse med, men som i forslaget karakteriseres som ”meget ressourceintensiv”. I stedet skal der fokus på øget brug af hold i genoptræningscentret, digital træning i hjemmet, optimering (læs: afkortning!) af forløb mv. - Samtidigt vil der blive længere ventetid på og kortere deltagertid i den vedligeholdende genoptræning efter Serviceloven.

Når et genoptræningsforløb efter en operation eller alvorlig sygdom afkortes, er der stor risiko for, at borgeren henvises igen, så det samlede forløb bliver længere, eller genindlægges.

En borger med fx begyndende vanskeligheder med gangfunktionen, der ikke kommer i gang med vedligeholdende genoptræning, vil med stor sandsynlighed ende i en kørestol med behov for omfattende personlig og praktisk pleje. En pleje, der for bare denne ene borger vil kunne overstige de ca. 500 timer pr. år, som omkostningsmæssigt svarer til besparelsesforslagets 200.000 kr.

Ældre Sagen må indtrængende opfordre til, at man fra politisk side undlader sådanne mindre besparelser, der måske nok ”varmer” lidt i øjeblikket, men bliver en kold – og dyrere – virkelighed i kommende år.

ÆSU4 – Specialiseret rehabilitering hjerneskade

Det samme kan man sige om dette forslag om at spare 1 mio. kr. pr. år ved i videst muligt omfang at undgå, at en borger med erhvervet hjerneskade visiteres til eller gør brug af hospitalets visitation til specialiseret rehabilitering, der skal foregå hos en ekstern, specialiseret leverandør, som har forskningsforpligtelse.

I forslaget beskrives, at kommunen har ”et optimeret samarbejde med hospitalet om visitering”, og at man ovenikøbet går ind og tilbyder borgere, der af hospitalet er visiteret til specialiseret rehabilitering et forløb på kommunens eget rehabiliteringscenter i stedet.

Det er almindeligt anerkendt, at et intensivt, specialiseret træningsforløb hurtigst muligt efter hjerneskaden giver borgeren bedre muligheder for at genvinde nødvendige funktioner. Det er dyrt, men hver genvunden funktion giver mindre behov for personlig og praktisk pleje til borgeren resten af livet.

Ældre Sagen må igen på det kraftigste opfordre til, at politikerne tænker langsigtet på det økonomiske område.

ÆSU 7 – Styrket rehabilitering i hjemmeplejen

Det er efterhånden en del år siden § 83 a kom ind i Serviceloven. Ifølge denne paragraf skal kommunen tilbyde et rehabiliteringsforløb til en borger med nedsat funktionsevne, hvis forløbet vurderes at kunne forbedre borgerens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp.

Det er glædeligt at se, at man fra politisk side nu vil investere 1 mio. kr. om året i budgetperioden for at opnå – ifølge forslaget tekst: ”at medarbejderne vil tilegne sig færdigheder og kompetencer til den sundhedsfaglige opgave i mødet med borger til at støtte og styrke borgers fysiske som mentale funktionsniveauer til i højere grad at kunne håndtere aktiviteter selvstændigt i et aktivt hverdagsliv ”

Det lyder utroligt ambitiøst, og fra Ældre Sagens side kan vi blive meget bekymrede for udfaldet, når en galopperende personaleomsætning og en omfattende brug af vikarer bliver en faktor i ligningen. Hvordan skal det nogensinde blive muligt for de ca. 2 ergoterapeuter, der kan fås for 1 mio. kr. at foretage systematisk sidemandsoplæring af så mange til et sundhedsfagligt niveau, som kommunen kan forsvare.

En sidemandsoplæring af hjemmeplejemedarbejderne må også forudses at kunne tage længere tid hos borgerne. Det vil derfor være vanskeligt at opnå den budgetterede *nettodriftsbesparelse* på op til 500.000 kr. årligt, da dette vil kræve, at der bruges ca. 3.750 færre visiterede hjemmeplejetimer.

Fra Ældre Sagen kan vi anbefale, at man fra politisk side udviser tålmodighed og ikke giver op, men forsætter med at investere i oplæringen.

ÆSU 12 Forhøjelse af egenbetaling på aktivitetscentre - KFI 10 Reduktion af svømmehallerne foreningstid m.v. - NKU 4 Reduceret tilskud til flex- og plustrafik -

Overskriften her udgør en perfekt opskrift på, hvordan besparelser fra politisk hold skaber hindringer for, at der fortsat vil være aktive og selvhjulpne ældre i Furesø.

For at opnå dette, kræves aktivering af både hjerne og krop. Men prisen for begge dele sættes op på aktivitetscentrene. - Der bliver længere til de svømmehaller, der ikke nedlægges, og yderligere indskrænkes tilgængeligheden, selv om den burde øges, når flere kommer til. – Biblioteker, hvor fx en svagtseende kan få faglig hjælp vedr. lydbøger af en bibliotekar, og borgerservice, der kan hjælpe de ikke-digitale, når det offentlige kræver, at alt skal foregå digitalt, vil fremtidigt kun være at finde ét sted - i hver sin ende af kommunen.

Mange ældre borgere har ikke bil til rådighed. At cykle kræver god balance, og solide gå-ben kniber det med. Så den eneste mulighed for at nå fra den ene ende af kommunen til den anden er velfungerende, *koordineret*, kollektiv trafik. Og den har politikerne for længst sparet bort!

Flextur

Som kompensation indførte Furesø Kommune for nogle år siden ordningen **Flextur**, en slags "fælles-taxa" der på visse betingelser kører borgeren fra eget hjem til en ønsket destination, eller omvendt, oftest inden for kommunen, hvor en tur koster 24 kr.

I besparelsesforslaget foreslås en "lidt højere" takst, nemlig 36 kr., dvs. en *stigning på 50% !*

Lad os som realistisk eksempel tage en ældre borger, der hver uge gennemsnitligt vil have brug for at komme rundt i kommunen 3 gange, én gang til en aktivitet/kultur, én gang til læge/fysioterapeut e.l., og én gang til indkøb/bibliotek/borgerservice mv. - Det vil med den nuværende takst årligt koste $24 \times 6 \times 50 = 7.200$ kr. Med den foreslåede forhøjelse: $36 \times 6 \times 50 = 10.800$ kr., dvs. en *stigning på 3.600 kr.*

Med lodret stigende inflation, energipriser, husleje m.v. vil det for mange ældre, der kun har de offentlige pensionsydelse, blive ekstremt vanskeligt at få økonomien til at hænge sammen. Og erfaringen viser, at det første, der droppes, er aktiviteter og kultur. Det er ikke umiddelbart livsnødvendigt. Indkøb må foretages pr. telefon, og den ældre bliver efterhånden mere og mere inaktiv, isoleret og ensom.

Ældre Sagen finder det umådeligt vigtigt, at alle ældre har mulighed for at leve et aktivt liv, og vi kan kraftigt fraråde, at aktiviteter og specielt flextur gøres dyrere. For flextur drejer det sig kun om at spare et årligt beløb på 50.000 kr. En lille besparelse for kommunen, men et stor stigning for den ældre.

ÆSU 18 – Investering i vokselevløb og kompetenceudvikling

Lidt ros skal der også være plads til, når der midt blandt alle besparelsesforslagene pludseligt figurerer en gedigen investering på 8 mio. kr. Ovenikøbet en investering, der er taget fra de opsparede midler i kommunens kasse, og derfor ikke er indregnet i forslagets nettodriftsbesparelse, som budgetterede investeringer i dette besparelseskatalog ellers plejer at være.

Fra Ældre Sagens side er vi helt enige i, at det er uhyre vigtigt, at der for fremtidigt at kunne opretholde en værdig og omsorgsfuld ældrepleje investeres i at rekruttere, fastholde, efteruddanne og fagligt udvikle dygtige, kompetente medarbejdere, og i at udvikle nye måder at organisere og udføre arbejdsopgaverne på, bl.a. ved hjælp af nye teknologier.

Klippekort for hhv. plejehjemsbeboere og hjemmeboende modtagere af hjemmehjælp

Ældre Sagen finder det meget tilfredsstillende, at begge klippekortordninger bliver videreført i budgettet, som det har været tilfældet de seneste år. Med klippekortordningerne får plejehjemsbeboere og den svageste gruppe af hjemmehjælpsmodtagere tildelt en halv times ekstra støtte pr. uge, som de selv kan disponere over.

Med venlig hilsen

På vegne af Ældre Sagens Koordinationsudvalg i Furesø Kommune

Elin Damgaard
Formand

Nils Danielsen
Næstformand